

ЗАКОН О ЗАШТИТИ И ДОБРОБИТИ ЖИВОТИЊА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се одговорност људи за заштиту здравља животиња у погледу држања, смјештаја и исхране, заштите од мучења, заштите животиња за вријеме убијања или клања, стреса током транспорта, заштите дивљих животиња, те однос према напуштеним животињама, кућним љубимцима и лабораторијским животињама, формирање Комисије за заштиту и добробит животиња.

Члан 2.

(1) Одредбе овог закона односе се на све животиње које имају развијена осјетила за надражај и нервни систем за регистровање надражаја који могу да доведу до бола.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и на друге организме за које се не може са сигурношћу знати да ли имају својства животиње или не.

Члан 3.

Поједини појмови у овом закону имају сљедеће значење:

- а) аналгезија је поступак смањивања или искључивања осјећаја боли код животиње, без губитка свијести,
- б) анестезија је поступак искључења осјетљивости животиња,
- в) ветеринар је доктор ветеринарске медицине или дипломирани ветеринар са ветеринарском лиценцом,
- г) еутаназија је безболан начин усмрћивања које има за циљ минимално физичко и психичко трпљење животиње,
- д) животиње за држање су животиње које се држе или гаје за производњу хране, односно за производњу вуне, коже, крзна или у друге привредне сврхе,
- ђ) животиње из зоолошких вртова су животиње које слободно живе, које се слободно излажу у сталном објекту најмање седам дана у години, са изузетком циркуса и трговина кућним животињама,
- е) ималац животиње је физичко или правно лице које је власник животиње, или било које друго лице које је стално или повремено:
  - 1) власник животиње,
  - 2) одговорно или задужено за животињу и
  - 3) одговорно за чување и контролу дјеце која имају мање од 16 година а која посједују животињу, односно лице које се бави узгајањем, заштитом, употребом, управљањем, обучавањем, превозом или продајом животиње,
- ж) изгубљена животиња је она животиња која је напустила имаоца без његове воље и он је тражи,
- з) корисник ловишта је организација која газдује ловиштем,

и) кућни љубимци су пси, домаће мачке, домаће птице, мали глодари, тераријумске, акваријумске и друге животиње које се узгајају или држе ради друштва, рекреације, заштите или помоћи човјеку,

ј) напуштена животиња је животиња коју је ималац свјесно напустио,

к) експерименти на животињама јесу радње које се обављају на животињама у научноистраживачке и медицинске сврхе, којима се животињама проузрокује бол, патња, трајне повреде или смрт.

л) омамљивање је обавезни поступак прије клања, који употребљен на животињи узрокује губитак свијести и траје док не наступи смрт,

љ) превозник је физичко или правно лице које обавља превоз живих животиња,

м) склоништа за животиње су простори у којима се смјештају пронађене (напуштене и изгубљене) животиње на даљу бригу и могуће удомљавање и

н) хигијеничарска служба је служба за прикупљање напуштених, изгубљених и угинулих животиња, које оснивају правна или физичка лица у складу са одредбама овога закона.

Члан 4.

(1) Забрањено је животињу без разлога убити, наносити јој бол и патњу.

(2) Забрањено је мучити животиње и намјерно излагати стресу.

II ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА ПРИ ДРЖАЊУ И УЗГОЈУ

Члан 5.

(1) Ималац животиње, у зависности од врсте, пасмине, старости и њених физиолошких потреба, дужан је животињу:

а) хранити и напајати према њеним физиолошким потребама,

б) његовати и обезбиједити јој здравствену заштиту,

в) обезбиједити јој довољно простора, ако је привезана или затворена,

г) у случају да се држи у затвореном простору, обезбиједити јој довољно свјетлости, топлоте, влаге, провјетравање, хигијену простора и

д) обезбиједити такав систем надзора животиња које се држе у затвореним просторима да у случају несретног случаја ималац животиња може реаговати на прописан начин.

(2) Детаљне услове и начин држања животиња као и начин оспособљавања лица која се брину о животињама прописује министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар).

Члан 6.

(1) Забрањено је:

а) присиљавати животињу на рад и напоре које она, због свог узраста или стања, не може поднијети или који превазилазе њену снагу,

б) напуштати животиње прибављене за друштво и друге животиње држане под надзором човјека,

в) узгојену или отхрањену дивљу животињу изложити слободној природи или је ондје населити, ако није припремљена за преживљавање у таквом животном простору,

г) наносити бол, патњу или озљеду животињама при дресури,

д) мучити, убијати или озљеђивати животиње током снимања филмова, рекламних порука или сличних намјена,

ђ) провјеравати снагу животиње на другој животињи, хушкати једну животињу на другу, те организовати борбе животиња,

е) хушкати животиње на човјека, осим при дресури паса у министарству надлежном за унутрашње послове или за потребе војске,

ж) обављати оперативно-козметичке и хируршке захвате на животињама који нису прописани као својствени појединим пасминама, о чему ће министар донијети посебан пропис,

з) хранити живим животињама друге животиње,

и) употребљавати живе животиње као мамце у лову и риболову,

ј) онемогућавати кретање животињи тако да јој се наноси бол, патња или озледа,

к) болесне и озлијеђене животиње или животиње са видљивом маном користити у запрези или под седлом,

л) потицати животиње у расту додавањем хормона раста у храни,

љ) одстрањивање гласница живини,

м) болно поткивање копитара,

н) одстрањивање канци мачкама,

њ) сполно злоупотребљавати животиње,

о) појести животињу која је кућни љубимац,

п) испробавати оружје на животињи и

р) при тренингу или другим спортским такмичењима или сличним приредбама примјењивати мјере на животињи које узрокују знатне болове, патње или озледе и које могу утицати на способност животиња, као и животињама давати средства за допинг.

(2) Забрана из става 1. тачка љ) овог члана не односи се на организовање традиционалних борби бикова (корида) које одобри надлежно министарство.

Члан 7.

(1) Кућни љубимаци морају имати животне услове у складу са својим потребама.

(2) Забрањено је држати као кућне љубимце животиње које су заштићене, дивље животиње, те животињске врсте и пасмине опасне за живот људи.

Члан 8.

(1) Имаоци паса и мачака дужни су да региструју псе и мачке у року од седам дана од стицања власништва, ветеринарској организацији која води регистар за сваку поједину животињу.

(2) Ради идентификације све животиње трајно треба да буду означене, а имаоци паса и мачака дужни су да изврше трајно означавање паса и мачака помоћу микрочипа.

(3) Забрањено је уклањање микрочипа из става 2. овог члана осим у случају ако постоје за то оправдани здравствени разлози.

(4) Детаљне услове који се односе на заштиту здравља животиња за држање и кућних љубимаца, као и начин означавања животиња прописује министар.

Члан 9.

(1) Пси-водичи слијепих или инвалидних лица, који су регистровани за помоћ, заједно са имаоцем имају право приступа јавним мјестима и у средствима јавног превоза.

(2) Пси-водичи слијепих или инвалидних лица, као и пси кућни љубимци, уколико нису на повоцу, морају на јавним мјестима или у средствима јавног превоза носити корпу за њушку.

Члан 10.

(1) Кућни љубимци се не смију продавати лицима млађим од 16 година, осим ако имају дозволу, односно ако су у пратњи родитеља или старатеља.

(2) Забрањена је продаја кућних љубимаца на пијацама и сајмовима.

(3) Продаја кућних љубимаца дозвољена је само у трговинама које испуњавају услове:

а) да је за сваку животињу обезбијеђен доказ о њеном поријеклу и здравственом стању и

б) да су радници у трговинама оспособљени за бригу о животињама.

(4) Забрањено је продавати егзотичне животиње и животиње које су законом заштићене.

III ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА ПРИ ОБАВЉАЊУ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И ЗООТЕХНИЧКИХ ЗАХВАТА

Члан 11.

Дужност и обавеза имаоца животиње је да тражи помоћ ветеринара у случају повреде и болести животиње, као и при њеном породу или у случају других болесних стања, а ветеринар је дужан да пружи хитну ветеринарску помоћ.

Члан 12.

(1) Сви оперативни и зоотехнички захвати на животињама морају се примјењивати са анестезијом, коју мора обавља ветеринар.

(2) У случају да локална анестезија не може животињи отклонити бол, примјењује се општа анестезија.

(3) Забрањено је извођење захвата без анестезије који код животиње узрокују бол, такви ће се захвати сматрати мучењем животиње

(4) Анестезија се не спроводи:

а) приликом опасности од угинућа, угушења, искрварења и слично,

б) приликом означавања животиња,

в) приликом дијагностичких поступака и

г) приликом захвата над животињама који проузрокују мањи бол од боли коју проузрокује анестезија.

Члан 13.

(1) Забрањена је дјелимична или потпуна ампутација појединих дијелова животињског тијела.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана дјелимична или потпуна ампутација појединих дијелова животињског тијела дозвољена је:

а) ако за поједине оперативне захвате постоји ветеринарско-медицинска индикација,

б) у случају када је кастрација или стерилизација потребна ради спречавања нежељених окота,

в) при скраћивању репова код паса код којих је захват у њихову корист,

г) при одстрањивању рогова или спречавању раста рогова код говеда млађих од шест седмица,

д) при скраћивању репа јагњаци млађој од осам дана, еластичним прстеновима,

ђ) при скраћивању репа прасади млађој од четири дана као и јагњаци млађој од осам дана,

е) при скраћивању кутњака прасади млађој од осам дана, уколико је то потребно за заштиту животиње и њихове мајке, браће и сестара,

ж) при скраћивању врхова кљунова живине у интензивном узгоју, код пилића млађих од десет дана,

з) при уклањању посљедњег чланка ножног прста који носи канџе код товљених пилића у току првог дана живота, у случају када се такви пилићи узгајају као расплодни пјетлови и

и) ради извођења експеримента на животињама у научноистраживачке сврхе у складу са овим законом.

IV УСМРЋИВАЊЕ ЖИВОТИЊА

Члан 14.

(1) Усмрћивање животиња може се спровести, ако:

а) се животиња не може излјечити, а остатак у животу ће јој узроковати непотребне болове и патњу,

б) је животиња достигла високу старост и отказују јој основне животне функције,

в) животиња болује од неизлјечиве или заразне болести, посебно оне која може угрозити људе,

г) је животиња опасна за околину,

д) је протекао рок из члана 30. став 4. овога закона,

ђ) је у складу са чланом 34. овог закона,

е) је животиња у агонији,

ж) је усмрћивање потребно ради одржавања природне равнотеже у ловишту, у складу са Законом о ловству и

з) се одвија у оквиру мјера за уништавање штеточина, а на други начин се не може спријечити.

(2) За случајеве из става 1. т. а) и б) овог члана, о усмрћивању одлучује ималац животиње, по упутству ветеринара, а за случајеве из става 1. т. в), г) и е) овога члана, ветеринар.

Члан 15.

- (1) Животињу може усмртити лице оспособљено за те послове – ветеринар.
- (2) Усмрђивање се врши на начин који ће животињи обезбиједити тренутну смрт.
- (3) Уништавање глодара (дератизацију) обављају за те послове регистроване и оспособљене организације, на начин који ће код животиња проузроковати што мање боли и мучења.
- (4) Усмрђивање животиња које је у супротности са овим чланом сматраће се мучењем животиња.

V ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА ПРИ КЛАЊУ

Члан 16.

- (1) Животиња се смије клати само ако је прије искрварења била омамљена, осим ако је ријеч о посебном поступку клања одређеним вјерским обредом или ако је животиња у агонији и ако се ради о клању животиња за потребе домаћинства.
- (2) Омамљивање се спроводи на сљедећи начин:
  - а) механичким начином (пиштољ са пенетрирајућим клипом),
  - б) електричним начином и
  - в) плином.
- (3) Омамљивање мора спроводити лице које је оспособљено и лиценцирано од Министарства и које не смије употребљавати средстава за омамљивање којима се животињи наноси непотребна бол.

Члан 17.

- (1) У клаоници са животињама се мора поступати на сљедећи начин:
  - а) животиње за клање треба по приспијећу истоварити из превозног средства, уз употребу одговарајуће опреме, тако да се животиње поштеде узнемирености, страха, патњи и болова,
  - б) кретање животиња унутар круга клаонице до простора за њихов смјештај треба се одвијати пажљиво и без наношења боли, уз примјену одговарајућег прибора за вођење,
  - в) клаонице морају бити опремљене одговарајућим оборима или стајама (депои) у којима животиње треба да буду смјештене, заштићене од неповољних климатских прилика, храњене и напајане до клања,
  - г) животиње морају бити омамљене одговарајућим поступцима непосредно прије клања и
  - д) поступком омамљивања животиње се морају довести у стање неосјетљивости и у том стању усмртити.
- (2) Клање се мора обавити употребом одговарајуће опреме.
- (3) Болесне и повријеђене животиње треба клати на самом крају клања, послије здравих животиња без додатног изазивања боли или мучења.
- (4) Детаљне услове за заштиту животиња за клање прописује министар.

Члан 18.

Животиња се не смије заклати ако није извршен ветеринарски преглед прије клања и ако није омамљена на прописан и стручан начин, осим у случају клања према одређеном вјерском обреду или ако је у агонији.

VI ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА ПРИ ПРЕВОЗУ

Члан 19.

(1) Утовар, претовар, истовар и превоз животиња мора се обавити на начин који неће код животиња изазвати стварање боли или мучење животиње.

(2) Превоз животиња могу обављати физичка и правна лица која су регистрована за ту дјелатност, а превозна средства којим се превозе животиње морају бити означена прописаном ознаком.

(3) Превоз животиња, за властите потребе могу обављати и друга физичка или правна лица, ако се њихов превоз обавља у складу са одредбама овог закона и Закона о ветеринарству у Републици Српској.

(4) Услове за утовар, претовар, истовар и превоз животиња, као и услове које треба да испуњавају мјеста за утовар, претовар, истовар и преглед животиња приликом промета прописује министар.

(5) Забрањено је у истом превозном средству превозити материје које би могле бити опасне за њихов живот и здравље.

Члан 20.

(1) Забрањено је превозити животиње ако би се превозом изазвале патње, мучења, обољење или угинућа животиња, као што је:

- а) утовар и превоз током велике врућине или хладноће,
- б) превоз у непокривеним камионима, вагонима или на непокривеном дијелу пловила, при чему животиње нису заштићене од климатских услова,
- в) превоз у затвореним превозним средствима, кавезима и амбалажи ако у њима није осигурано провјетравање,
- г) превоз животиња осјетљивих на високе или ниске температуре ако у превозу није осигурана одговарајућа температура,
- д) превоз без осигуране минималне прописане површине за сваку животињу,
- ђ) превоз без осигурања од самоповређивања животиње, повређивања других животиња или испадања из превозног средства,
- е) превоз без обезбијеђеног храњења, напајања и одмора животиња у интервалима који су прописани,
- ж) превоз болесних или у случају када постоји сумња да су животиње болесне ако није осигурана ветеринарска помоћ,
- з) превоз животиња код којих постоји сумња да болују од заразне болести,
- и) превоз водених животиња у посебним превозним средствима или спремницима, без довољне количине воде, одговарајуће температуре и кисеоника и
- ј) превоз женки у посљедњој четвртини бременитости, женки у првих 48 сати након окота и њихове младунчади, осим ако је потребна хитна ветеринарска интервенција.

(2) Обављање превоза на неки од начина из става 1. овога члана сматра се мучењем животиња.

Члан 21.

(1) Превозник је дужан да:

а) обезбиједи посебну заштиту од опасних и дивљих животиња те физичку заштиту опасних и дивљих животиња, а превозно средство мора бити тако означено да упозорава да се превозе опасне или дивље животиње и

б) одреди лице (у даљем тексту: пратилац) које ће се током превоза бринути о испуњавању прописаних услова за транспорт животиња, њиховом напајању, храњењу и одмору, у складу са одредбама Закона о ветеринарству у Републици Српској.

(2) Пратилац животиња мора бити стручно оспособљено лице, а програм обуке, начин оспособљавања, провјеру знања и обучености пратиоца прописује министар.

Члан 22.

При утовару, истовару, претовару и тјерању животиња забрањена је употреба предмета којима се директно наноси бол животињама.

VII ЗАШТИТА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА

Члан 23.

Забрањују се радње којима се дивље животиње у природи, као популација или јединке, подвргавају мучењу или се трајније онемогућавају у обављању физиолошких функција (храњења, напајања, размножавања) разним захватима попут:

а) онемогућавања приступа води ограђивањем, онечишћењем, тјерањем и слично,

б) уништавања цијелог станишта или његових дијелова битних за опстанак неке врсте,

в) уношења страних животињских врста у станиште,

г) хватања живих животиња или усмрћивања животиња на начин који узрокује трајније патње и

д) других захвата са штетним посљедицама.

Члан 24.

Корисници ловишта дивљим животињама у природним стаништима дужни су да обезбиједи:

а) све потребне услове за биолошки опстанак природне популације у склопу еколошке равнотеже,

б) санирање могућих затечених или новонасталих поремећаја у станишту и

в) ветеринарско-здравствену заштиту.

Члан 25.

Забрањено је узгајати дивље животиње, осим у случају узгоја у зоолошким вртovima и ради спасавања појединих животињских врста.

VIII ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА У ЗООЛОШКИМ ВРТОВИМА, ЦИРКУСИМА И НА ИЗЛОЖБАМА

Члан 26.

Имаоци животиња у зоолошким вртovima, циркусима и на изложбама дужни су да обезбиједу у складу са овим законом и:

- а) настамбе које простором и опремом задовољавају основне потребе сваке животињске врсте те уз затворени простор још и отворени простор за кретање,
- б) примјерену храну и воду у потребним количинама,
- в) потребну ветеринарску заштиту и лијечење,
- г) хуман однос запосленог особља према животињама,
- д) заштиту животиња од посјетилаца и
- ђ) заштиту посјетилаца од животиња.

Члан 27.

(1) Зоолошки врт може се основати ако су поред општих услова испуњени и услови из члана 26. овога закона.

(2) Сагласност за оснивање зоолошких вртова доноси надлежни министар.

(3) Циркуске приредбе са животињама и изложбе животиња могу се одржавати на основу дозволе коју даје министар на основу захтјева и приложене документације о поријеклу и здравственом стању животиња.

(4) Услове за оснивање и рад зоолошког врта, те услове за одржавање циркуских приредби са животињама и изложби животиња прописује министар.

Члан 28.

У циркуским приредбама и изложбама животиња забрањено је вођење и наступање са посебно спутаним животињама (нпр. медвјед) те са животињама са тјелесним манама.

IX ЗАШТИТА НАПУШТЕНИХ И ИЗГУБЉЕНИХ ЖИВОТИЊА

Члан 29.

(1) Напуштеним и изгубљеним животињама потребно је обезбиједити адекватан смјештај и ветеринарско-здравствену помоћ.

(2) Лице које нађе напуштену или изгубљену животињу дужно је да о томе обавијести најближу ветеринарску станицу или прихватилиште за животиње.

(3) Ако је животиња болесна или повријеђена, те се не може излјечити, потребно јој је одузети живот на начин који узрокује минималну бол, патњу или трпљење (еутаназија).

(4) Забрањено је напуштене и изгубљене животиње искористити у сврху вршења експеримената.

Члан 30.

- (1) Власник прихватилица за животиње дужан је да:
  - а) обезбједи довољну количину хране и воде за животиње,
  - б) обезбједи ветеринарско-здравствену заштиту животиња,
  - в) обезбједи довољно животног простора за сваку животињу,
  - г) води евиденцију о свакој збринутој животињи и
  - д) води евиденцију о свакој удомљеној животињи.
- (2) Ималац животиње има право да захтијева враћање животиње која је нађена и смјештена у склониште у року од осам дана од дана смјештања у склониште, у противном животиња се може додијелити другом заинтересованом лицу.
- (3) Лице које удоми пронађену животињу дужно је да потпише изјаву о удомљавању животиње.
- (4) Животиње из склоништа које није могуће удомити могу се након 30 дана држања усмртити.
- (5) Надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје одобрење за формирање прихватилица за животиње, а на основу упутства које прописује министар.

Члан 31.

- (1) Напуштене и изгубљене животиње скупљају запослени у хигијеничарској служби тако да животињи наносе најмање боли и патњи и предају их у прихватилица за животиње.
- (2) Ако је пронађена дивља животиња, хигијеничарска служба је обавезна да најближем ловачком друштву поднесе захтјев за њено враћање у природу ако је то могуће, или у супротном животињу преда најближем зоолошком врту који је опремљен за њено примање. Уколико ни зоолошки врт није у могућности да прими животињу, она се усмрћује.
- (3) Ако је пронађена посебно заштићена дивља животиња, обавјештава се орган државне управе надлежан за послове заштите природе и животне средине, који доноси одлуку о даљем поступку.
- (4) Надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје одобрење за формирање хигијеничарске службе за животиње, а на основу упутства које прописује министар.

Члан 32.

Прихватилица и хигијеничарске службе финансирају се из: буџета градова и општина и других видова финансирања (донације, поклони и друго).

X ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА НАМИЈЕЊЕНИХ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТЕ И ДРУГА НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА

Члан 33.

- (1) Експерименте на животињама могу обављати правна лица која су регистрована за извођење експеримената и имају одобрење министарства за обављање експеримената на животињама.

(2) Експерименти на животињама према ставу 1. овога члана могу се дозволити само ако се претпостављена бол, патња или озљода животиња може етички оправдати очекиваним резултатима који су од значаја за људе или животиње односно науку.

(3) Експерименти у којима се употребљавају животиње могу се спроводити за:

а) истраживање, израду, квалитет, ефикасност и сигурност лијекова, хране и других супстанци или производа,

б) за уклањање, превенцију, дијагностиковање или лијечење болести или друге аномалије људи, животиња или биљака,

в) за оцјењивање, детекцију или модификацију психичких стања људи и животиња и

г) за заштиту животне средине у интересу здравља или заштите људи и животиња.

(4) Услове које морају да испуњавају правна лица која се баве вршењем експеримената над животињама прописује министар.

Члан 34.

(1) Одобрење за обављање експеримената над живим животињама издаје се када није могуће набавити људске ћелије или ткиво за вршење експеримената и ако технологија која је на располагању не задовољава захтјеве истраживања.

(2) Сваки експеримент треба да се врши на најмањем могућем броју животиња.

(3) Прије почетка извођења експеримента, у току извођења и пратећи извођење експеримента потребно је животињу довести у стање анестезије или аналгезије, ако начин вршења експеримента то допушта.

(4) Одобрења за обављање експеримената над животињама не могу се издати за:

а) испробавање оружја, стрелјива или припадајућег прибора,

б) истраживање или развој производа од духана и алкохола,

в) истраживање хемијских средстава за прање и дезинфекцију предмета опште употребе и

г) истраживање у козметичке сврхе.

(5) Одобрење за обављање експеримената из члана 33. став 1. овог закона издаје се за конкретан експеримент или серију експеримената, уз прецизиран рок обављања.

Члан 35.

(1) Експерименте на животињама могу обављати високошколске и научноистраживачке установе, те стручна правна лица која су регистрована за обављање експеримената на животињама, ако испуњавају захтјеве из члана 33. овог закона и слjedeће услове:

а) да имају запослено стручно лице у складу са одредбама става 2. овог члана,

б) да располажу потребним простором, уређајима, опремом и другим средствима за обављање експеримената над животињама,

в) да располажу настамбама за животиње за експерименте и

г) да могу обезбиједити прописани начин држања тих животиња, укључујући његу, помоћ и редовну здравствену заштиту.

(2) Правно лице које изводи експеримент на животињи мора имати запосленог стручњака за заштиту животиња који има потребно знање из те области и који је задужен за његово вођење, припрему образложења за вођење експеримента.

(3) Експерименте на животињама могу обављати ветеринари, љекари, инжењери сточарства, фармаколози, стоматолози или биолози.

(4) Потребно је да лица која изводе експеримент или учествују у њему и лице које се брине о животињама у току експеримента имају адекватно знање и обуку.

(5) Лица која су посебно задужена за извршење или надзор над спровођењем експеримента треба да добију упутства из одговарајућих научних дисциплина а која је неопходно примијенити за спретан рад и заштиту лабораторијских животиња за одговарајући експеримент.

Члан 36.

(1) Имаоци животиња за експеримент дужни су да:

а) животињама за експерименте пруже смјештај, храну, воду и бригу која је адекватна њиховом здрављу и добробити,

б) сведу на минимум ограничење које животињама за експерименте може задовољити њихове психичке и етиолошке потребе,

в) надгледају окружење у којем се животиње за експерименте налазе,

г) свакодневно провјеравају добробит и здравствено стање животиња од надлежних лица и

д) отклоне узрок незгоде или трпљења животиња за експеримент на најбржи могући начин.

(2) Животиње за експерименте морају да буду обиљежене и о томе су имаоци животиња дужни да воде евиденцију.

Члан 37.

Експерименти на животињама за наставне сврхе дозвољени су само ако се не могу постићи задовољавајући резултати другим наставним помагалима (нпр. слике, модели, препарати, компјутерски програми и слично), с тим да се за сваку групу у уобичајеном поступку може употријебити само једна животиња.

Члан 38.

(1) Министар, по прибављеном мишљењу министарства надлежног за науку и технологију формира Комисију за заштиту и добробит животиња (у даљем тексту: Комисија) састављену од седам чланова, коју чине стручњаци из области сточарства, медицине, ветеринарства, као и представници невладиних организација који имају за циљ заштиту животиња.

(2) При избору чланова Комисије мора се водити рачуна да не постоји сукоб интереса.

(3) Комисија пружа савјете о питањима етике и добробити животиња у поступцима употребе животиња.

(4) Забрањено је изводити експерименте или тестове на животињама без позитивног мишљења Комисије.

(5) Посебне прописе који се односе на заштиту и добробит лабораторијских животиња, извођење експеримената, евиденцију која се води, формирање Комисије из става 1. овог члана доноси министар.

XI САВЈЕТ ЗА ЗАШТИТУ И ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА И ДРУШТВА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА

Члан 39.

(1) Савјет за заштиту и добробит животиња (у даљем тексту: Савјет) је савјетодавни орган који формира министар из реда истакнутих стручњака ветеринарске, инжењера сточарства, медицинске, биолошке, фармаколошке и сродних струка који дјелују на подручју заштите здравља животиња.

(2) Задаци Савјета су:

а) оцјена стања на подручју заштите и добробити животиња,
б) учешће у изради стратегија за заштиту и добробит животиња,
в) праћење спровођења овог закона и предлагање рјешења у вези са заштитом и добробити животиња и

г) пружање савјета у вези са заштитом и добробити животиња.

(3) Савјет доноси пословник о свом раду.

Члан 40.

(1) Друштва за заштиту животиња оснивају се у складу са Законом о удружењима и фондацијама Републике Српске.

(2) Друштва из става 1. овог члана дјелују на подручју:

а) заштите и добробити животиња,

б) едукације становништва у погледу заштите и добробити животиња и

в) сарадње са институцијама које се баве заштитом и добробити животиња.

XII НАДЗОР

Члан 41.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донесених на основу њега спроводи ветеринарска инспекција.

Члан 42.

У обављању инспекцијског надзора, у складу са правима и обавезама одређеним овим законом и подзаконским прописима донесеним на основу њега, ветеринарски инспектор има право да:

а) у случају постојања сумње да се са животињама поступа на начин који није у складу са одредбама овог закона, слободно приступи у све просторије гдје бораве или се искориштавају животиње,

б) обавља редовне прегледе свих просторија гдје бораве или се искориштавају животиње, затим сајмове, приредбе, трговине са животињама, превознике и друго,

в) привремено или трајно одуме животињу од имаоца у случају постојања сумње да се крше одредбе овог закона,

- г) нареди усмрћивање или клање животиње ако за то постоје оправдани ветеринарско-здравствени разлози,
- д) нареди истовар и одмор животиња у случају уговара прекобројних животиња или дужег временског транспорта,
- ђ) забрани клање животиња ако прије тога нису омамљене,
- е) забрани извођење оперативних или других захвата на животињи ако није извршена аналгезија или анестезија и
- ж) забрани рад прихватилишта и хигеничарских служби за животиње ако нису испуњени услови прописани овим законом и прописима донесеним на основу њега.

Члан 43.

Ако органи унутрашњих послова и други надлежни органи у обављању својих задатака утврде да постоји кршење одредби овог закона или прописа донесених на основу њега, дужни су да о томе обавијесте најближег ветеринарског инспектора.

XIII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44.

(1) Новчаном казном од 3.000,00 до 12.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице које је ималац животиње, ако:

- а) животињу без разлога убије, наноси јој бол, патњу и мучи је (члан 4),
- б) поступа супротно одредбама члана 5. овог закона,
- в) поступа супротно одредбама члана 6. став 1. овог закона,
- г) не затражи помоћ ветеринара у случају повреде и болести животиње, при њеном породу или у случају других болесних стања (члан 11),
- д) дозволи извођење оперативних и зоотехничких захвата без анестезије коју мора спроводити ветеринар (члан 12. став 1),
- ђ) дозволи извођење дјелимичне или потпуне ампутације појединих дијелова животињског тијела (члан 13. став 1),
- е) усмрћује животиње које се могу излјечити, а чији остатак у животу неће узроковати непотребне болове и патњу и које нису достигле високу старост, а чије основне животне функције не отказују (члан 14. став 1. т. а) и б),
- ж) у зоолошким вртovima, циркусима и на изложбама не обезбиједе: настамбе које простором и опремом задовољавају основне потребе сваке животињске врсте (члан 26) и
- з) врши вођење и наступање са посебно спутаним животињама у циркуским приредбама и изложбама животиња (члан 28).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 300,00 до 1.200,00 КМ и одговорно лице у правном лицу.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 100,00 до 400,00 КМ физичко лице.

Члан 45.

(1) Новчаном казном од 2.000,00 до 6.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице, ако:

- а) не води регистар за сваку поједину животињу (члан 8. став 1),
- б) продаје кућне љубимце лицима млађим од 16 година (члан 10),
- в) не пружи хитну ветеринарску помоћ (члан 11),
- г) усмрћује животиње које не болују од неизљечиве болести и које не могу угрозити људе, а које животиње нису опасне за околину (члан 14. став 1. т. в) и г),
- д) коље животињу без омамљивања, осим ако је ријеч о посебном поступку клања одређеном вјерским обредом или ако је животиња у агонији (члан 16. став 1),
- ђ) обавља утовар, претовар, истовар и превоз животиња на начин који код животиња изазива стварање боли или мучење животиња (члан 19. став 1),
- е) као превозник не обезбиједи посебну заштиту од опасних и дивљих животиња, те физичку заштиту опасних и дивљих животиња (члан 21. став 1),
- ж) при утовару, истовару, претовару и тјерању животиња употребљава предмете којима се директно животињама наноси бол (члан 22),
- з) обавља радње којима се дивље животиње у природи, као популација или јединке подвргавају мучењу или се трајније онемогућавају у обављању физиолошких функција (храњења, напајања, размножавања) разним захватима (члан 23),
- и) узгаја дивље животиње осим у случају узгоја у зоолошким вртovima и ради спасавања појединих животињских врста (члан 25),
- ј) зоолошки врт не испуњава услове за оснивање (члан 27),
- к) напуштене и изгубљене животиње искористи у сврху вршења експеримената (члан 29. став 4),
- л) власник прихватилишта не обезбиједи довољну количину хране и воде за животиње, ветеринарско-здравствену заштиту животиња, довољно животног простора за сваку животињу и не води евиденцију о свакој збринутој и удомљеној животињи (члана 30. став 1),
- љ) обавља експерименте на животињама, а није регистровано за извођење експеримената и ако нема одобрење за обављање експеримената над живим животињама (члан 33. став 1. и члан 34. став 1) и
- м) изводи експерименте или тестове на животињама без позитивног мишљења комисије (члан 38. став 4).

(2) За прекршаје из става 1. овога члана казниће се новчаном казном од 300,00 до 1.000,00 КМ и одговорно лице у правном лицу.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 100,00 до 300,00 КМ физичко лице.

XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 46.

Министар је дужан да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донесе сљедеће прописе:

- а) правилник о заштити животиња за држање и услове које морају да испуњавају објекти за држање животиња (члан 5),
- б) правилник о обављању оперативних и хируршких захвата на животињама који нису прописани као својствени појединим пасминама (члан 6),

- в) правилник о држању и заштити кућних љубимаца (члан 8),
- г) правилник о заштити животиња приликом клања (члан 17),
- д) правилник о начину транспорта животиња (члан 19),
- ђ) правилник о условима и начину држања животиња у золошким вртovima, циркусима и продавницама кућних љубимаца (члан 27),
- е) правилник о условима које морају да испуњавају организације које се баве вршењем експеримената на животињама (члан 33),
- ж) правилник о заштити лабораторијских животиња (члан 38),
- з) упутство о формирању и условима које морају испуњавати прихватилишта за животиње (члан 30) и
- и) упутство о формирању и условима које морају испуњавати хигијеничарске службе (члан 31).

Члан 47.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01- /08
Датум: 05. новембар 2008. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић

ZAKON O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se odgovornost ljudi za zaštitu zdravlja životinja u pogledu držanja, smještaja i ishrane, zaštite od mučenja, zaštite životinja za vrijeme ubijanja ili klanja, stresa tokom transporta, zaštite divljih životinja, te odnos prema napuštenim životinjama, kućnim ljubimcima i laboratorijskim životinjama, formiranje Komisije za zaštitu i dobrobit životinja.

Član 2.

(1) Odredbe ovog zakona odnose se na sve životinje koje imaju razvijena osjetila za nadražaj i nervni sistem za registrovanje nadražaja koji mogu da dovedu do bola.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na druge organizme za koje se ne može sa sigurnošću znati da li imaju svojstva životinje ili ne.

Član 3.

Pojedini pojmovi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) analgezija je postupak smanjivanja ili isključivanja osjećaja boli kod životinje, bez gubitka svijesti,
- b) anestezija je postupak isključenja osjetljivosti životinja,
- v) veterinar je doktor veterinarske medicine ili diplomirani veterinar sa veterinarskom licencom,
- g) eutanazija je bezbolan način usmrćivanja koje ima za cilj minimalno fizičko i psihičko trpljenje životinje,
- d) životinje za držanje su životinje koje se drže ili gaje za proizvodnju hrane, odnosno za proizvodnju vune, kože, krzna ili u druge privredne svrhe,
- đ) životinje iz zooloških vrtova su životinje koje slobodno žive, koje se slobodno izlažu u stalnom objektu najmanje sedam dana u godini, sa izuzetkom cirkusa i trgovina kućnim životinjama,
- e) imalac životinje je fizičko ili pravno lice koje je vlasnik životinje, ili bilo koje drugo lice koje je stalno ili povremeno:
  - 1) vlasnik životinje,
  - 2) odgovorno ili zaduženo za životinju i
  - 3) odgovorno za čuvanje i kontrolu djece koja imaju manje od 16 godina a koja posjeduju životinju, odnosno lice koje se bavi uzgajanjem, zaštitom, upotrebom, upravljanjem, obučavanjem, prevozom ili prodajom životinje,
- ž) izgubljena životinja je ona životinja koja je napustila imaooca bez njegove volje i on je traži,
- z) korisnik lovišta je organizacija koja gazduje lovištem,
- i) kućni ljubimci su psi, domaće mačke, domaće ptice, mali glodari, terarijumske, akvarijumske i druge životinje koje se uzgajaju ili drže radi društva, rekreacije, zaštite ili pomoći čovjeku,

j) napuštena životinja je životinja koju je imalac svjesno napustio,
k) eksperimenti na životinjama jesu radnje koje se obavljaju na životinjama u naučnoistraživačke i medicinske svrhe, kojima se životinjama prouzrokuje bol, patnja, trajne povrede ili smrt.

l) omamljivanje je obavezni postupak prije klanja, koji upotrebljen na životinji uzrokuje gubitak svijesti i traje dok ne nastupi smrt,

lj) prevoznik je fizičko ili pravno lice koje obavlja prevoz živih životinja,

m) skloništa za životinje su prostori u kojima se smještaju pronađene (napuštene i izgubljene) životinje na dalju brigu i moguće udomljavanje i

n) higijeničarska služba je služba za prikupljanje napuštenih, izgubljenih i uginulih životinja, koje osnivaju pravna ili fizička lica u skladu sa odredbama ovoga zakona.

Član 4.

(1) Zabranjeno je životinju bez razloga ubiti, nanositi joj bol i patnju.

(2) Zabranjeno je mučiti životinje i namjerno izlagati stresu.

II ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI DRŽANJU I UZGOJU

Član 5.

(1) Imalac životinje, u zavisnosti od vrste, pasmine, starosti i njenih fizioloških potreba, dužan je životinju:

a) hraniti i napajati prema njenim fiziološkim potrebama,

b) njegovati i obezbijediti joj zdravstvenu zaštitu,

v) obezbijediti joj dovoljno prostora, ako je privezana ili zatvorena,

g) u slučaju da se drži u zatvorenom prostoru, obezbijediti joj dovoljno svjetlosti, toplote, vlage, provjetravanje, higijenu prostora i

d) obezbijediti takav sistem nadzora životinja koje se drže u zatvorenim prostorima da u slučaju nesretnog slučaja imalac životinja može reagovati na propisan način.

(2) Detaljne uslove i način držanja životinja kao i način osposobljavanja lica koja se brinu o životinjama propisuje ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: ministar).

Član 6.

(1) Zabranjeno je:

a) prisiljavati životinju na rad i napore koje ona, zbog svog uzrasta ili stanja, ne može podnijeti ili koji prevazilaze njenu snagu,

b) napuštati životinje pribavljene za društvo i druge životinje držane pod nadzorom čovjeka,

v) uzgojenu ili othranjenu divlju životinju izložiti slobodnoj prirodi ili je ondje naseliti, ako nije pripremljena za preživljavanje u takvom životnom prostoru,

g) nanositi bol, patnju ili ozljedu životinjama pri dresuri,

d) mučiti, ubijati ili ozljeđivati životinje tokom snimanja filmova, reklamnih poruka ili sličnih namjena,

đ) provjeravati snagu životinje na drugoj životinji, huškati jednu životinju na drugu, te organizovati borbe životinja,

e) huškati životinje na čovjeka, osim pri dresuri pasa u ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove ili za potrebe vojske,

ž) obavljati operativno-kozmetičke i hirurške zahvate na životinjama koji nisu propisani kao svojstveni pojedinim pasminama, o čemu će ministar donijeti poseban propis,

z) hraniti živim životinjama druge životinje,

i) upotrebljavati žive životinje kao mamce u lovu i ribolovu,

j) onemogućavati kretanje životinji tako da joj se nanosi bol, patnja ili ozljeda,

k) bolesne i ozlijeđene životinje ili životinje sa vidljivom manom koristiti u zaprezi ili pod sedlom,

l) poticati životinje u rastu dodavanjem hormona rasta u hrani,

lj) odstranjivanje glasnica živini,

m) bolno potkivanje kopitara,

n) odstranjivanje kandži mačkama,

nj) spolno zloupotrebljavati životinje,

o) pojesti životinju koja je kućni ljubimac,

p) isprobavati oružje na životinji i

r) pri treningu ili drugim sportskim takmičenjima ili sličnim priredbama primjenjivati mjere na životinji koje uzrokuju znatne bolove, patnje ili ozljede i koje mogu uticati na sposobnost životinja, kao i životinjama davati sredstva za doping.

(2) Zabrana iz stava 1. tačka đ) ovog člana ne odnosi se na organizovanje tradicionalnih borbi bikova (korida) koje odobri nadležno ministarstvo.

Član 7.

(1) Kućni ljubimaci moraju imati životne uslove u skladu sa svojim potrebama.

(2) Zabranjeno je držati kao kućne ljubimce životinje koje su zaštićene, divlje životinje, te životinjske vrste i pasmine opasne za život ljudi.

Član 8.

(1) Imaoci pasa i mačaka dužni su da registruju pse i mačke u roku od sedam dana od sticanja vlasništva, veterinarskoj organizaciji koja vodi registar za svaku pojedinu životinju.

(2) Radi identifikacije sve životinje trajno treba da budu označene, a imaoци pasa i mačaka dužni su da izvrše trajno označavanje pasa i mačaka pomoću mikročipa.

(3) Zabranjeno je uklanjanje mikročipa iz stava 2. ovog člana osim u slučaju ako postoje za to opravdani zdravstveni razlozi.

(4) Detaljne uslove koji se odnose na zaštitu zdravlja životinja za držanje i kućnih ljubimaca, kao i način označavanja životinja propisuje ministar.

Član 9.

(1) Psi-vodiči slijepih ili invalidnih lica, koji su registrovani za pomoć, zajedno sa imaoцем imaju pravo pristupa javnim mjestima i u sredstvima javnog prevoza.

(2) Psi-vodiči slijepih ili invalidnih lica, kao i psi kućni ljubimci, ukoliko nisu na povocu, moraju na javnim mjestima ili u sredstvima javnog prevoza nositi korpu za njušku.

Član 10.

(1) Kućni ljubimci se ne smiju prodavati licima mlađim od 16 godina, osim ako imaju dozvolu, odnosno ako su u pratnji roditelja ili staratelja.

(2) Zabranjena je prodaja kućnih ljubimaca na pijacama i sajmovima.

(3) Prodaja kućnih ljubimaca dozvoljena je samo u trgovinama koje ispunjavaju uslove:

a) da je za svaku životinju obezbijeđen dokaz o njenom porijeklu i zdravstvenom stanju i

b) da su radnici u trgovinama osposobljeni za brigu o životinjama.

(4) Zabranjeno je prodavati egzotične životinje i životinje koje su zakonom zaštićene.

III ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI OBAVLJANJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I ZOOTEHNIČKIH ZAHVATA

Član 11.

Dužnost i obaveza imaoća životinje je da traži pomoć veterinara u slučaju povrede i bolesti životinje, kao i pri njenom porodu ili u slučaju drugih bolesnih stanja, a veterinar je dužan da pruži hitnu veterinarsku pomoć.

Član 12.

(1) Svi operativni i zootehnički zahvati na životinjama moraju se primjenjivati sa anestezijom, koju mora obavljati veterinar.

(2) U slučaju da lokalna anestezija ne može životinji otkloniti bol, primjenjuje se opšta anestezija.

(3) Zabranjeno je izvođenje zahvata bez anestezije koji kod životinje uzrokuju bol, takvi će se zahvati smatrati mučenjem životinje

(4) Anestezija se ne sprovodi:

a) prilikom opasnosti od ugušuća, ugušenja, iskrvarenja i slično,

b) prilikom označavanja životinja,

v) prilikom dijagnostičkih postupaka i

g) prilikom zahvata nad životinjama koji prouzrokuju manji bol od boli koju prouzrokuje anestezija.

Član 13.

(1) Zabranjena je djelimična ili potpuna amputacija pojedinih dijelova životinjskog tijela.

(2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana djelimična ili potpuna amputacija pojedinih dijelova životinjskog tijela dozvoljena je:

a) ako za pojedine operativne zahvate postoji veterinarsko-medicinska indikacija,

b) u slučaju kada je kastracija ili sterilizacija potrebna radi sprečavanja neželjenih okota,

v) pri skraćivanju repova kod pasa kod kojih je zahvat u njihovu korist,

g) pri odstranjivanju rogova ili sprečavanju rasta rogova kod goveda mlađih od šest sedmica,

d) pri skraćivanju repa jagnjadi mlađoj od osam dana, elastičnim prstenovima,

đ) pri skraćivanju repa prasadi mlađoj od četiri dana kao i jagnjadi mlađoj od osam dana,

e) pri skraćivanju kutnjaka prasadi mlađoj od osam dana, ukoliko je to potrebno za zaštitu životinje i njihove majke, braće i sestara,

ž) pri skraćivanju vrhova kljunova živine u intenzivnom uzgoju, kod pilića mlađih od deset dana,

- z) pri uklanjanju posljednjeg članka nožnog prsta koji nosi kandže kod tovljenih pilića u toku prvog dana života, u slučaju kada se takvi pilići uzgajaju kao rasplodni pjetlovi i
- i) radi izvođenja eksperimenta na životinjama u naučnoistraživačke svrhe u skladu sa ovim zakonom.

IV USMRĆIVANJE ŽIVOTINJA

Član 14.

- (1) Usmrćivanje životinja može se sprovesti, ako:
  - a) se životinja ne može izliječiti, a ostanak u životu će joj uzrokovati nepotrebne bolove i patnju,
  - b) je životinja dostigla visoku starost i otkazuju joj osnovne životne funkcije,
  - v) životinja boluje od neizlječive ili zarazne bolesti, posebno one koja može ugroziti ljude,
  - g) je životinja opasna za okolinu,
  - d) je protekao rok iz člana 30. stav 4. ovoga zakona,
  - đ) je u skladu sa članom 34. ovog zakona,
  - e) je životinja u agoniji,
  - ž) je usmrćivanje potrebno radi održavanja prirodne ravnoteže u lovištu, u skladu sa Zakonom o lovstvu i
  - z) se odvija u okviru mjera za uništavanje štetočina, a na drugi način se ne može spriječiti.
- (2) Za slučajeve iz stava 1. t. a) i b) ovog člana, o usmrćivanju odlučuje imalac životinje, po uputstvu veterinara, a za slučajeve iz stava 1. t. v), g) i e) ovoga člana, veterinar.

Član 15.

- (1) Životinju može usmrtiti lice osposobljeno za te poslove – veterinar.
- (2) Usmrćivanje se vrši na način koji će životinji obezbijediti trenutnu smrt.
- (3) Uništavanje glodara (deratizaciju) obavljaju za te poslove registrovane i osposobljene organizacije, na način koji će kod životinja prouzrokovati što manje boli i mučenja.
- (4) Usmrćivanje životinja koje je u suprotnosti sa ovim članom smatraće se mučenjem životinja.

V ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI KLANJU

Član 16.

- (1) Životinja se smije klati samo ako je prije iskrvarenja bila omamljena, osim ako je riječ o posebnom postupku klanja određenim vjerskim obredom ili ako je životinja u agoniji i ako se radi o klanju životinja za potrebe domaćinstva.
- (2) Omamljivanje se sprovodi na sljedeći način:
  - a) mehaničkim načinom (pištolj sa penetrirajućim klipom),
  - b) električnim načinom i
  - v) plinom.
- (3) Omamljivanje mora sprovoditi lice koje je osposobljeno i licencirano od Ministarstva i koje ne smije upotrebljavati sredstava za omamljivanje kojima se životinji nanosi nepotrebna bol.

Član 17.

- (1) U klaonici sa životinjama se mora postupati na sljedeći način:
- a) životinje za klanje treba po prispjeću istovariti iz prevoznog sredstva, uz upotrebu odgovarajuće opreme, tako da se životinje poštede uznemirenosti, straha, patnji i bolova,
  - b) kretanje životinja unutar kruga klaonice do prostora za njihov smještaj treba se odvijati pažljivo i bez nanošenja boli, uz primjenu odgovarajućeg pribora za vođenje,
  - v) klaonice moraju biti opremljene odgovarajućim oborima ili stajama (depoi) u kojima životinje treba da budu smještene, zaštićene od nepovoljnih klimatskih prilika, hranjene i napajane do klanja,
  - g) životinje moraju biti omamljene odgovarajućim postupcima neposredno prije klanja i
  - d) postupkom omamljivanja životinje se moraju dovesti u stanje neosjetljivosti i u tom stanju usmrtiti.
- (2) Klanje se mora obaviti upotrebom odgovarajuće opreme.
- (3) Bolesne i povrijeđene životinje treba klati na samom kraju klanja, poslije zdravih životinja bez dodatnog izazivanja boli ili mučenja.
- (4) Detaljne uslove za zaštitu životinja za klanje propisuje ministar.

Član 18.

Životinja se ne smije zaklati ako nije izvršen veterinarski pregled prije klanja i ako nije omamljena na propisan i stručan način, osim u slučaju klanja prema određenom vjerskom obredu ili ako je u agoniji.

VI ZAŠTITA ŽIVOTINJA PRI PREVOZU

Član 19.

- (1) Utovar, pretovar, istovar i prevoz životinja mora se obaviti na način koji neće kod životinja izazvati stvaranje boli ili mučenje životinje.
- (2) Prevoz životinja mogu obavljati fizička i pravna lica koja su registrovana za tu djelatnost, a prevozna sredstva kojim se prevoze životinje moraju biti označena propisanom oznakom.
- (3) Prevoz životinja, za vlastite potrebe mogu obavljati i druga fizička ili pravna lica, ako se njihov prevoz obavlja u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o veterinarstvu u Republici Srpskoj.
- (4) Uslove za utovar, pretovar, istovar i prevoz životinja, kao i uslove koje treba da ispunjavaju mjesta za utovar, pretovar, istovar i pregled životinja prilikom prometa propisuje ministar.
- (5) Zabranjeno je u istom prevoznom sredstvu prevoziti materije koje bi mogle biti opasne za njihov život i zdravlje.

Član 20.

- (1) Zabranjeno je prevoziti životinje ako bi se prevozom izazvale patnje, mučenja, oboljenje ili uginuća životinja, kao što je:
- a) utovar i prevoz tokom velike vrućine ili hladnoće,
  - b) prevoz u nepokrivenim kamionima, vagonima ili na nepokrivenom dijelu plovila, pri čemu životinje nisu zaštićene od klimatskih uslova,

- v) prevoz u zatvorenim prevoznim sredstvima, kavezima i ambalaži ako u njima nije osigurano provjetranje,
  - g) prevoz životinja osjetljivih na visoke ili niske temperature ako u prevozu nije osigurana odgovarajuća temperatura,
  - d) prevoz bez osigurane minimalne propisane površine za svaku životinju,
  - đ) prevoz bez osiguranja od samopovređivanja životinje, povređivanja drugih životinja ili ispadanja iz prevoznog sredstva,
  - e) prevoz bez obezbijeđenog hranjenja, napajanja i odmora životinja u intervalima koji su propisani,
  - ž) prevoz bolesnih ili u slučaju kada postoji sumnja da su životinje bolesne ako nije osigurana veterinarska pomoć,
  - z) prevoz životinja kod kojih postoji sumnja da boluju od zarazne bolesti,
  - i) prevoz vodenih životinja u posebnim prevoznim sredstvima ili spremnicima, bez dovoljne količine vode, odgovarajuće temperature i kiseonika i
  - j) prevoz ženki u posljednjoj četvrtini bremenitosti, ženki u prvih 48 sati nakon okota i njihove mladunčadi, osim ako je potrebna hitna veterinarska intervencija.
- (2) Obavljanje prevoza na neki od načina iz stava 1. ovoga člana smatra se mučenjem životinja.

Član 21.

(1) Prevoznik je dužan da:

- a) obezbijedi posebnu zaštitu od opasnih i divljih životinja te fizičku zaštitu opasnih i divljih životinja, a prevozno sredstvo mora biti tako označeno da upozorava da se prevoze opasne ili divlje životinje i
- b) odredi lice (u daljem tekstu: pratilac) koje će se tokom prevoza brinuti o ispunjavanju propisanih uslova za transport životinja, njihovom napajanju, hranjenju i odmoru, u skladu sa odredbama Zakona o veterinarstvu u Republici Srpskoj.

(2) Pratilac životinja mora biti stručno osposobljeno lice, a program obuke, način osposobljavanja, provjeru znanja i obučenosti pratioca propisuje ministar.

Član 22.

Pri utovaru, istovaru, pretovaru i tjeranju životinja zabranjena je upotreba predmeta kojima se direktno nanosi bol životinjama.

VII ZAŠTITA DIVLJIH ŽIVOTINJA

Član 23.

Zabranjuju se radnje kojima se divlje životinje u prirodi, kao populacija ili jedinke, podvrgavaju mučenju ili se trajnije onemogućavaju u obavljanju fizioloških funkcija (hranjenja, napajanja, razmnožavanja) raznim zahvatima poput:

- a) onemogućavanja pristupa vodi ograđivanjem, onečišćenjem, tjeranjem i slično,
- b) uništavanja cijelog staništa ili njegovih dijelova bitnih za opstanak neke vrste,
- v) unošenja stranih životinjskih vrsta u stanište,
- g) hvatanja živih životinja ili usmrćivanja životinja na način koji uzrokuje trajnije patnje i
- d) drugih zahvata sa štetnim posljedicama.

Član 24.

Korisnici lovišta divljim životinjama u prirodnim staništima dužni su da obezbijede:

- a) sve potrebne uslove za biološki opstanak prirodne populacije u sklopu ekološke ravnoteže,
- b) saniranje mogućih zatečenih ili novonastalih poremećaja u staništu i
- v) veterinarsko-zdravstvenu zaštitu.

Član 25.

Zabranjeno je uzgajati divlje životinje, osim u slučaju uzgoja u zoološkim vrtovima i radi spasavanja pojedinih životinjskih vrsta.

VIII ZAŠTITA ŽIVOTINJA U ZOOLOŠKIM VRTOVIMA, CIRKUSIMA I NA IZLOŽBAMA

Član 26.

Imaoci životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i na izložbama dužni su da obezbijede u skladu sa ovim zakonom i:

- a) nastambe koje prostorom i opremom zadovoljavaju osnovne potrebe svake životinjske vrste te uz zatvoreni prostor još i otvoreni prostor za kretanje,
- b) primjerenu hranu i vodu u potrebnim količinama,
- v) potrebnu veterinarsku zaštitu i liječenje,
- g) human odnos zaposlenog osoblja prema životinjama,
- d) zaštitu životinja od posjetilaca i
- đ) zaštitu posjetilaca od životinja.

Član 27.

(1) Zoološki vrt može se osnovati ako su pored opštih uslova ispunjeni i uslovi iz člana 26. ovoga zakona.

(2) Saglasnost za osnivanje zooloških vrtova donosi nadležni ministar.

(3) Cirkuske priredbe sa životinjama i izložbe životinja mogu se održavati na osnovu dozvole koju daje ministar na osnovu zahtjeva i priložene dokumentacije o porijeklu i zdravstvenom stanju životinja.

(4) Uslove za osnivanje i rad zoološkog vrta, te uslove za održavanje cirkuskih priredbi sa životinjama i izložbi životinja propisuje ministar.

Član 28.

U cirkuskim priredbama i izložbama životinja zabranjeno je vođenje i nastupanje sa posebno sputanim životinjama (npr. medvjed) te sa životinjama sa tjelesnim manama.

IX ZAŠTITA NAPUŠTENIH I IZGUBLJENIH ŽIVOTINJA

Član 29.

(1) Napuštenim i izgubljenim životinjama potrebno je obezbijediti adekvatan smještaj i veterinarsko-zdravstvenu pomoć.

(2) Lice koje nađe napuštenu ili izgubljenu životinju dužno je da o tome obavijesti najbližu veterinarsku stanicu ili prihvatilište za životinje.

(3) Ako je životinja bolesna ili povrijeđena, te se ne može izliječiti, potrebno joj je oduzeti život na način koji uzrokuje minimalnu bol, patnju ili trpljenje (eutanazija).

(4) Zabranjeno je napuštene i izgubljene životinje iskoristiti u svrhu vršenja eksperimenata.

Član 30.

(1) Vlasnik prihvatilišta za životinje dužan je da:

- a) obezbijedi dovoljnu količinu hrane i vode za životinje,
- b) obezbijedi veterinarsko-zdravstvenu zaštitu životinja,
- v) obezbijedi dovoljno životnog prostora za svaku životinju,
- g) vodi evidenciju o svakoj zbrinutoj životinji i
- d) vodi evidenciju o svakoj udomljenoj životinji.

(2) Imalac životinje ima pravo da zahtijeva vraćanje životinje koja je nađena i smještena u sklonište u roku od osam dana od dana smještanja u sklonište, u protivnom životinja se može dodijeliti drugom zainteresovanom licu.

(3) Lice koje udomi pronađenu životinju dužno je da potpiše izjavu o udomljavanju životinje.

(4) Životinje iz skloništa koje nije moguće udomiti mogu se nakon 30 dana držanja usmrtiti.

(5) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje odobrenje za formiranje prihvatilišta za životinje, a na osnovu uputstva koje propisuje ministar.

Član 31.

(1) Napuštene i izgubljene životinje skupljaju zaposleni u higijeničarskoj službi tako da životinji nanose najmanje boli i patnji i predaju ih u prihvatilišta za životinje.

(2) Ako je pronađena divlja životinja, higijeničarska služba je obavezna da najbližem lovačkom društvu podnese zahtjev za njeno vraćanje u prirodu ako je to moguće, ili u suprotnom životinju preda najbližem zoološkom vrtu koji je opremljen za njeno primanje. Ukoliko ni zoološki vrt nije u mogućnosti da primi životinju, ona se usmrcuje.

(3) Ako je pronađena posebno zaštićena divlja životinja, obavještava se organ državne uprave nadležan za poslove zaštite prirode i životne sredine, koji donosi odluku o daljem postupku.

(4) Nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje odobrenje za formiranje higijeničarske službe za životinje, a na osnovu uputstva koje propisuje ministar.

Član 32.

Prihvatilišta i higijeničarske službe finansiraju se iz: budžeta gradova i opština i drugih vidova finansiranja (donacije, pokloni i drugo).

X ZAŠTITA ŽIVOTINJA NAMIJENJENIH ZA EKSPERIMENTE I DRUGA NAUČNA ISTRAŽIVANJA

Član 33.

(1) Eksperimente na životinjama mogu obavljati pravna lica koja su registrovana za izvođenje eksperimenata i imaju odobrenje ministarstva za obavljanje eksperimenata na životinjama.

(2) Eksperimenti na životinjama prema stavu 1. ovoga člana mogu se dozvoliti samo ako se pretpostavlja da bol, patnja ili ozljeda životinja može etički opravdati očekivanim rezultatima koji su od značaja za ljude ili životinje odnosno nauku.

(3) Eksperimenti u kojima se upotrebljavaju životinje mogu se sprovesti za:

a) istraživanje, izradu, kvalitet, efikasnost i sigurnost lijekova, hrane i drugih supstanci ili proizvoda,

b) za uklanjanje, prevenciju, dijagnostikovanje ili liječenje bolesti ili druge anomalije ljudi, životinja ili biljaka,

v) za ocjenjivanje, detekciju ili modifikaciju psihičkih stanja ljudi i životinja i

g) za zaštitu životne sredine u interesu zdravlja ili zaštite ljudi i životinja.

(4) Uslove koje moraju da ispunjavaju pravna lica koja se bave vršenjem eksperimenata nad životinjama propisuje ministar.

Član 34.

(1) Odobrenje za obavljanje eksperimenata nad živim životinjama izdaje se kada nije moguće nabaviti ljudske ćelije ili tkivo za vršenje eksperimenata i ako tehnologija koja je na raspolaganju ne zadovoljava zahtjeve istraživanja.

(2) Svaki eksperiment treba da se vrši na najmanjem mogućem broju životinja.

(3) Prije početka izvođenja eksperimenta, u toku izvođenja i prateći izvođenje eksperimenta potrebno je životinju dovesti u stanje anestezije ili analgezije, ako način vršenja eksperimenta to dopušta.

(4) Odobrenja za obavljanje eksperimenata nad životinjama ne mogu se izdati za:

a) isprobavanje oružja, streljiva ili pripadajućeg pribora,

b) istraživanje ili razvoj proizvoda od duhana i alkohola,

v) istraživanje hemijskih sredstava za pranje i dezinfekciju predmeta opšte upotrebe i

g) istraživanje u kozmetičke svrhe.

(5) Odobrenje za obavljanje eksperimenata iz člana 33. stav 1. ovog zakona izdaje se za konkretan eksperiment ili seriju eksperimenata, uz preciziran rok obavljanja.

Član 35.

(1) Eksperimente na životinjama mogu obavljati visokoškolske i naučnoistraživačke ustanove, te stručna pravna lica koja su registrovana za obavljanje eksperimenata na životinjama, ako ispunjavaju zahtjeve iz člana 33. ovog zakona i sljedeće uslove:

a) da imaju zaposleno stručno lice u skladu sa odredbama stava 2. ovog člana,

b) da raspoložu potrebnim prostorom, uređajima, opremom i drugim sredstvima za obavljanje eksperimenata nad životinjama,

v) da raspoložu nastambama za životinje za eksperimente i

g) da mogu obezbijediti propisani način držanja tih životinja, uključujući njegu, pomoć i redovnu zdravstvenu zaštitu.

(2) Pravno lice koje izvodi eksperiment na životinji mora imati zaposlenog stručnjaka za zaštitu životinja koji ima potrebno znanje iz te oblasti i koji je zadužen za njegovo vođenje, pripremu obrazloženja za vođenje eksperimenta.

(3) Eksperimente na životinjama mogu obavljati veterinari, ljekari, inženjeri stočarstva, farmakolozi, stomatolozi ili biolozi.

(4) Potrebno je da lica koja izvode eksperiment ili učestvuju u njemu i lice koje se brine o životinjama u toku eksperimenta imaju adekvatno znanje i obuku.

(5) Lica koja su posebno zadužena za izvršenje ili nadzor nad sprovođenjem eksperimenta treba da dobiju uputstva iz odgovarajućih naučnih disciplina a koja je neophodno primijeniti za spretan rad i zaštitu laboratorijskih životinja za odgovorejući eksperiment.

Član 36.

(1) Imaoci životinja za eksperiment dužni su da:

a) životinjama za eksperimente pruže smještaj, hranu, vodu i brigu koja je adekvatna njihovom zdravlju i dobrobiti,

b) svedu na minimum ograničenje koje životinjama za eksperimente može zadovoljiti njihove psihičke i etiološke potrebe,

v) nadgledaju okruženje u kojem se životinje za eksperimente nalaze,

g) svakodnevno provjeravaju dobrobit i zdravstveno stanje životinja od nadležnih lica i

d) otklone uzrok nezgode ili trpljenja životinja za eksperiment na najbrži mogući način.

(2) Životinje za eksperimente moraju da budu obilježene i o tome su imaoici životinja dužni da vode evidenciju.

Član 37.

Eksperimenti na životinjama za nastavne svrhe dozvoljeni su samo ako se ne mogu postići zadovoljavajući rezultati drugim nastavnim pomagalicama (npr. slike, modeli, preparati, kompjuterski programi i slično), s tim da se za svaku grupu u uobičajenom postupku može upotrijebiti samo jedna životinja.

Član 38.

(1) Ministar, po pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za nauku i tehnologiju formira Komisiju za zaštitu i dobrobit životinja (u daljem tekstu: Komisija) sastavljenu od sedam članova, koju čine stručnjaci iz oblasti stočarstva, medicine, veterinarstva, kao i predstavnici nevladinih organizacija koji imaju za cilj zaštitu životinja.

(2) Pri izboru članova Komisije mora se voditi računa da ne postoji sukob interesa.

(3) Komisija pruža savjete o pitanjima etike i dobrobiti životinja u postupcima upotrebe životinja.

(4) Zabranjeno je izvoditi eksperimente ili testove na životinjama bez pozitivnog mišljenja Komisije.

(5) Posebne propise koji se odnose na zaštitu i dobrobit laboratorijskih životinja, izvođenje eksperimenata, evidenciju koja se vodi, formiranje Komisije iz stava 1. ovog člana donosi ministar.

XI SAVJET ZA ZAŠTITU I DOBROBIT ŽIVOTINJA I DRUŠTVA ZA ZAŠTITU ŽIVOTINJA

Član 39.

(1) Savjet za zaštitu i dobrobit životinja (u daljem tekstu: Savjet) je savjetodavni organ koji formira ministar iz reda istaknutih stručnjaka veterinarske, inženjera stočarstva, medicinske, biološke, farmakološke i srodnih struka koji djeluju na području zaštite zdravlja životinja.

(2) Zadaci Savjeta su:

- a) ocjena stanja na području zaštite i dobrobiti životinja,
  - b) učešće u izradi strategija za zaštitu i dobrobit životinja,
  - v) praćenje sprovođenja ovog zakona i predlaganje rješenja u vezi sa zaštitom i dobrobiti životinja i
  - g) pružanje savjeta u vezi sa zaštitom i dobrobiti životinja.
- (3) Savjet donosi poslovnik o svom radu.

Član 40.

(1) Društva za zaštitu životinja osnivaju se u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Republike Srpske.

(2) Društva iz stava 1. ovog člana djeluju na području:

- a) zaštite i dobrobiti životinja,
- b) edukacije stanovništva u pogledu zaštite i dobrobiti životinja i
- v) saradnje sa institucijama koje se bave zaštitom i dobrobiti životinja.

XII NADZOR

Član 41.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega sprovodi veterinarska inspekcija.

Član 42.

U obavljanju inspeksijskog nadzora, u skladu sa pravima i obavezama određenim ovim zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu njega, veterinarski inspektor ima pravo da:

- a) u slučaju postojanja sumnje da se sa životinjama postupa na način koji nije u skladu sa odredbama ovog zakona, slobodno pristupi u sve prostorije gdje borave ili se iskorištavaju životinje,
- b) obavlja redovne preglede svih prostorija gdje borave ili se iskorištavaju životinje, zatim sajmove, priredbe, trgovine sa životinjama, prevoznike i drugo,
- v) privremeno ili trajno odume životinju od imaoca u slučaju postojanja sumnje da se krše odredbe ovog zakona,
- g) naredi usmrćivanje ili klanje životinje ako za to postoje opravdani veterinarsko-zdravstveni razlozi,

d) naredi istovar i odmor životinja u slučaju utovara prekobrojnih životinja ili dužeg vremenskog transporta,

đ) zabrani klanje životinja ako prije toga nisu omamljene,

e) zabrani izvođenje operativnih ili drugih zahvata na životinji ako nije izvršena analgezija ili anestezija i

ž) zabrani rad prihvatilišta i higieničarskih službi za životinje ako nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Član 43.

Ako organi unutrašnjih poslova i drugi nadležni organi u obavljanju svojih zadataka utvrde da postoji kršenje odredbi ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu njega, dužni su da o tome obavijeste najbližeg veterinarskog inspektora.

XIII KAZNENE ODREDBE

Član 44.

(1) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 12.000,00 KM kazniće se za prekršaj pravno lice koje je imalac životinje, ako:

a) životinju bez razloga ubije, nanosi joj bol, patnju i muči je (član 4),

b) postupa suprotno odredbama člana 5. ovog zakona,

v) postupa suprotno odredbama člana 6. stav 1. ovog zakona,

g) ne zatraži pomoć veterinara u slučaju povrede i bolesti životinje, pri njenom porodu ili u slučaju drugih bolesnih stanja (član 11),

d) dozvoli izvođenje operativnih i zootehničkih zahvata bez anestezije koju mora sprovesti veterinar (član 12. stav 1),

đ) dozvoli izvođenje djelimične ili potpune amputacije pojedinih dijelova životinjskog tijela (član 13. stav 1),

e) usmrćuje životinje koje se mogu izliječiti, a čiji ostanak u životu neće uzrokovati nepotrebne bolove i patnju i koje nisu dostigle visoku starost, a čije osnovne životne funkcije ne otkazuju (član 14. stav 1. t. a) i b),

ž) u zoološkim vrtovima, cirkusima i na izložbama ne obezbijede: nastambe koje prostorom i opremom zadovoljavaju osnovne potrebe svake životinjske vrste (član 26) i

z) vrši vođenje i nastupanje sa posebno sputanim životinjama u cirkuskim priredbama i izložbama životinja (član 28).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 300,00 do 1.200,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 100,00 do 400,00 KM fizičko lice.

Član 45.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 6.000,00 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

a) ne vodi registar za svaku pojedinu životinju (član 8. stav 1),

b) prodaje kućne ljubimce licima mlađim od 16 godina (član 10),

- v) ne pruži hitnu veterinarsku pomoć (član 11),
  - g) usmrćuje životinje koje ne boluju od neizlječive bolesti i koje ne mogu ugroziti ljude, a koje životinje nisu opasne za okolinu (član 14. stav 1. t. v) i g),
  - d) kolje životinju bez omamljivanja, osim ako je riječ o posebnom postupku klanja određenom vjerskim obredom ili ako je životinja u agoniji (član 16. stav 1),
  - đ) obavlja utovar, pretovar, istovar i prevoz životinja na način koji kod životinja izaziva stvaranje boli ili mučenje životinja (član 19. stav 1),
  - e) kao prevoznik ne obezbijedi posebnu zaštitu od opasnih i divljih životinja, te fizičku zaštitu opasnih i divljih životinja (član 21. stav 1),
  - ž) pri utovaru, istovaru, pretovaru i tjeranju životinja upotrebljava predmete kojima se direktno životinjama nanosi bol (član 22),
  - z) obavlja radnje kojima se divlje životinje u prirodi, kao populacija ili jedinke podvrgavaju mučenju ili se trajnije onemogućavaju u obavljanju fizioloških funkcija (hranjenja, napajanja, razmnožavanja) raznim zahvatima (član 23),
  - i) uzgaja divlje životinje osim u slučaju uzgoja u zoološkim vrtovima i radi spasavanja pojedinih životinjskih vrsta (član 25),
  - j) zoološki vrt ne ispunjava uslove za osnivanje (član 27),
  - k) napuštene i izgubljene životinje iskoristi u svrhu vršenja eksperimenata (član 29. stav 4),
  - l) vlasnik prihvatilišta ne obezbijedi dovoljnu količinu hrane i vode za životinje, veterinarsko-zdravstvenu zaštitu životinja, dovoljno životnog prostora za svaku životinju i ne vodi evidenciju o svakoj zbrinutoj i udomljenoj životinji (člana 30. stav 1),
  - lj) obavlja eksperimente na životinjama, a nije registrovano za izvođenje eksperimenata i ako nema odobrenje za obavljanje eksperimenata nad živim životinjama (član 33. stav 1. i član 34. stav 1) i
  - m) izvodi eksperimente ili testove na životinjama bez pozitivnog mišljenja komisije (član 38. stav 4).
- (2) Za prekršaje iz stava 1. ovoga člana kazniće se novčanom kaznom od 300,00 do 1.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 100,00 do 300,00 KM fizičko lice.

XIV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 46.

Ministar je dužan da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donese sljedeće propise:

- a) pravilnik o zaštiti životinja za držanje i uslove koje moraju da ispunjavaju objekti za držanje životinja (član 5),
- b) pravilnik o obavljanju operativnih i hiruških zahvata na životinjama koji nisu propisani kao svojstveni pojedinim pasminama (član 6),
- v) pravilnik o držanju i zaštiti kućnih ljubimaca (član 8),
- g) pravilnik o zaštiti životinja prilikom klanja (član 17),
- d) pravilnik o načinu transporta životinja (član 19),
- đ) pravilnik o uslovima i načinu držanja životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i prodavnicama kućnih ljubimaca (član 27),

- e) pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju organizacije koje se bave vršenjem eksperimenata na životinjama (član 33),
- ž) pravilnik o zaštiti laboratorijskih životinja (član 38),
- z) uputstvo o formiranju i uslovima koje moraju ispunjavati prihvatilišta za životinje (član 30) i
- i) uputstvo o formiranju i uslovima koje moraju ispunjavati higijeničarske službe (član 31).

Član 47.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-1746/08
Datum: 05. novembar 2008. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Mr Igor Radojičić